

**НАСТАВНО НАУЧНОМ ВЕЋУ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА  
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

На седници **Наставно-научног већа** Медицинског факултета у Београду, одржаној дана 19.01.2026. године, 7/XII-7/1-ИБ, именована је комисија за оцену завршене докторске дисертације под насловом:

**„Испитивање повезаности дигиталне здравствене писмености и менталног здравља новинара током пандемије КОВИД-19“**

кандидата др Ивана Божовић, запослена у Радио- телевизији Србије

Комисија за оцену завршене докторске дисертације именована је у саставу:

| Име и презиме члана комисије | Звање    | Научна област      | Установа у којој је запослен                              |
|------------------------------|----------|--------------------|-----------------------------------------------------------|
| др Јована Тодоровић          | Доцент   | Социјална медицина | МФУБ                                                      |
| др Андреј Иланковић          | Доцент   | Психијатрија       | МФУБ                                                      |
| др Момчило Мирковић          | Професор | Социјална медицина | МФ Приштина са привременим седиштем у Косовској Митровици |

На основу анализе приложене докторске дисертације, комисија за оцену завршене докторске дисертације једногласно подноси Научном већу Медицинског факултета следећи

**ИЗВЕШТАЈ**

**А) Приказ садржаја докторке дисертације**

Докторска дисертација др Иване Божовић написана је на укупно 88 страна и подељена је на следећа поглавља: увод, циљеви истраживања, материјал и методе, резултати, дискусија, закључци и литература. У дисертацији се налази укупно: 25 табела, четири графикона, једна слика и две схеме. Докторска дисертација садржи сажетак на српском и енглеском језику, биографију кандидата, податке о комисији.

У **уводу** је дефинисано: порекло вируса Ковид-19, начин преношења, објашњено је како се вирус ширио у свету, као и подаци за Србију. Наведено је шта је здравствена писменост, као и фактори који утичу на њен ниво. Такође дефинисана је дигитална здравствена писменост, као и колики је њен ниво код одређених популационих група. Увод обухвата и дигиталну здравствену писменост у доба пандемије Ковид-19, као и појашњење шта је инфодемија. Истакнута је улога новинара током пандемије Ковид-19, као и последице по ментално здравље које су имали током пандемије.

**Циљеви рада** су прецизно дефинисани. Састоје се од: испитивања нивоа дигиталне здравствене писмености међу новинарима информативних редакција током Ковид-19 пандемије у 2023. години, испитивања повезаности социјално-демографских фактора и фактора стила живота са нивоом дигиталне здравствене писмености код новинара информативних редакција, испитивање повезаности нивоа дигиталне здравствене писмености и синдрома сагоревања на послу код новинара информативних редакција, испитивања повезаности нивоа дигиталне здравствене писмености са самопроцењеном депресијом код новинара информативних редакција.

У поглављу **материјал и методе** је наведено да се ради о студији пресека. Испитаници су били новинари информативних редакција телевизија, које имају националну фреквенцију. Истраживање је спроведено од марта до децембра 2023. године, а обухватило је 180 испитаника. Сви учесници су добили информације о истраживању, његовој сврси и циљевима и били су замољени да попуне анонимни упитник постављен на онлине платформу за електронско прикупљање истраживачких података (Research Electronic Data Capture Survey- REDCap), коју користи Медицински факултет, Универзитета у Београду. Добијене су дозволе директора телевизија или главних и одговорних уредника информативних редакција. Етичко одобрење дала је Етичка комисија Медицинског факултета Универзитета у Београду (17/I-14).

У поглављу **резултати** детаљно су описани и јасно представљени сви добијени резултати.

**Дискусија** је написана јасно и прегледно, уз приказ података других истраживања са упоредним прегледом добијених резултата докторске дисертације.

**Закључци** сажето приказују најважније налазе који су проистекли из резултата рада. Коришћена **литература** садржи списак од 100 референци.

**Б) Провера оригиналности докторске дисертације**

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Испитивање повезаности дигиталне здравствене писмености и менталног здравља новинара током пандемије Ковид -19”, аутора Иване Божовић, утврђено подударање текста износи 11%. Овај степен подударности последица је тзв. општих места и података, као и претходно публикованих резултата докторандових истраживања, који су проистекли из њене дисертације, што је у складу са чланом 9. Правилника.

## **Ц) Одлуке Етичке комисије Факултета и остале неопходне етичке одлуке**

Истраживање за докторску дисертацију Иване Божовић спроведено је уз сагласност Етичке Комисије Медицинског факултета Универзитета у Београду од дана 12.01.2023. под бројем: 17/I-14, а изјава да истраживање за потребе дисертације није рађено у здравственој установи потписана је 11.03.2026. године.

## **Д) Кратак опис постигнутих резултата**

Укупно 30% новинара је имало висок ниво сагоревања на супскали емоционалне исцрпљености (ЕЕ), 10,6% на супскали деперсонализације (ДП), док се на скали ниског личног постигнућа (ПА) њих 38,3% имало скор који одговара високом нивоу сагоревања. Мултиваријантна логистичка регресиона анализа је показала повезаност између високог нивоа сагоревања на супскали ЕЕ и здравственог стања и заштите приватности; високог сагоревања на супскали ДП и физичке активности и претраживања информација, пола, социјално-економског статуса и конзумирања алкохола; депресије и пола, здравственог стања, употребе лекова за смањење напетости, претраживања информација и заштите приватности.

## **Е Упоредна анализа докторске дисертације са резултатима из литературе**

Високо сагоревање на супскали емоционалне исцрпљености било је негативно повезано са самопроцењеним здравственим статусом и скором на супскали заштите приватности инструмента DHLI, што може указивати на то да нижи ниво компетенција у области заштите дигиталних здравствених података прати већи степен емоционалне исцрпљености. Високо сагоревање на супскали деперсонализације било је негативно повезано са вакцинацијом, док је високо сагоревање на супскали ниског личног постигнућа било статистички значајно повезано са женским полом, конзумирањем алкохола и нижим самопроцењеним материјалним статусом, а негативно са скором у категорији претраживања информација DHLI. Депресија је у овом истраживању била

негативно повезана са женским полом, самопроцењеним здравственим статусом и скоровима на супскалама претраживања информација и заштите приватности DHII, док је позитивна повезаност уочена са употребом лекова за смањење напетости. Ови налази указују на комплексну међузависност дигиталне здравствене писмености и индикатора менталног здравља. Скоро две трећине испитаника у овом истраживању било је у брачној или ванбрачној заједници, што представља нешто већи удео у поређењу са општом популацијом Републике Србије. Само 1% испитаника у овом истраживању проценило је своје здравствено стање као лоше, док је чак 60% њих своје здравље оценило као „добро“ или „врло добро“. Оваква дистрибуција самопроцењеног здравственог статуса у складу је са налазима Истраживања здравља становништва Републике Србије. Удео пушача у овом истраживању износио је 23,9%, што је значајно ниже у поређењу са радно активном популацијом Србије, а када је реч о конзумирању алкохола, удео испитаника који су барем једном конзумирали алкохол у овом истраживању током последњих 12 месеци износио је 75%, што је значајно више у односу на податке из Истраживања здравља, где је 49,3% испитаника навело конзумирање алкохола у истом временском периоду . Ова разлика може бити повезана са специфичностима професионалног окружења, социјалним обрасцима понашања или структуром узорка, начином на које је постављено питање, те захтева опрез у интерпретацији. Дефинисана је као унос макар једног алкохолног пића током последњих 12 месеци, што представља релативно широк критеријум и може допринети вишој преваленцији у поређењу са истраживањима која користе рестриктивније дефиниције. Више од 90% испитаника у овом истраживању известило је да је током пандемије Ковид-19 активно учествовало у извештавању о овој теми, док је скоро 70% навело да је страховало да би могли заразити себе или друге. Ови подаци указују на висок ниво професионалне изложености, али и на изражену перцепцију ризика у посматраној популацији. Истовремено, више од 90% испитаника изјавило је да је поштовало основне противепидемијске мере, укључујући ношење маски, физичко дистанцирање и редовно прање руку. Слични обрасци понашања забележени су и у истраживању спроведеном у општој популацији у Шпанији. Четири петине испитаника у овом истраживању било је у потпуности вакцинисано против Ковид-19, што је више од светског просека у мају 2023. и више од просека за нашу земљу. Могуће је да су новинари, имајући у виду своју јавну улогу и утицај на формирање ставова грађана, у већој мери препознали значај вакцинације, доживљавајући себе као узоре у јавноздравственом смислу.

## **Ф) Објављени радови који чине део докторске дисертације**

1. Bozovic, I.; Jovic-Vranes, A.; Stasevic-Karlicic, I.; Stanisavljevic, D.; Pavlovic, V.; Todorovic, J. Exploring the Association Between Digital Health Literacy and Burnout and Depression Among TV Journalists During the COVID-19 Pandemic in Serbia. Healthcare 2025, 13, 1688. <https://doi.org/10.3390/healthcare13141688> (M21)
2. “Povezanost digitalne zdravstvene pismenosti i mentalnog zdravlja novinara tokom pandemije COVID-19” objavljenog u Vol. 77 Br. 4 (2026) časopisa Medicinski podmladak. DOI 10.5937/mp77-50468

## **Г) Закључак (образложење научног доприноса)**

Ово је, према нашим најбољим сазнањима, прва студија која је испитивала повезаност дигиталне здравствене писмености и менталног здравља међу новинара у Југоисточној Европи. Показано је да су новинари који су извештавали о Ковид-19 пандемији имали сличну учесталост синдрома сагоревања на послу и депресије, као и сви радници различитих професија који су били директно укључени у одговор на пандемију. Промовисање и унапређење дигиталне здравствене писмености новинара и вештина које свакодневно користе када извештавају о здравственим темама, може имати значајан утицај на њихово благостање, али и ефикасност у раду током ванредних и кризних ситуација, као што су пандемије. Такође, показано је да постоји изражена потреба за додатном едукацијом новинара у области здравствене заштите.

У Београду, 11.03.2026.

Чланови Комисије:

Доц. др Јована Тодоровић

---

Доц. др Андреј Иланковић

---

Проф. др Момчило Мирковић

---

Ментор 1:

Проф. Др Александра Јовић Вранеш

---

Ментор

2:

Проф. др Ивана Сташевић Карличић

---